

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Środowiska

KSI.410.002.10.2020

**Pan
Jarosław Baldowski
Prezes
Miejskiego Zakładu Oczyszczania
w Pruszkowie Sp. z o.o.
ul. Stefana Bryły 6
05-800 Pruszków**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/045 – Funkcjonowanie systemu gospodarki odpadami komunalnymi i użytkowymi oraz transgraniczne przemieszczanie odpadów

Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o. (dalej: MZO Pruszków, Spółka), ul. Stefana Bryły 6, 05-800 Pruszków
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Baldowski, Prezes, od 2 października 2019 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: <ul style="list-style-type: none">– Agnieszka Ciarkowska – p.o. Prezesa Zarządu w okresie od 3 września 2019 r. do 1 października 2019 r.,– Tomasz Paluchowski – Prezes w okresie od 25 czerwca 2018 r. do 2 września 2019 r.,– Władysław Kącki – Prezes w okresie od 28 lutego 2012 r. do 30 czerwca 2018 r. (akta kontroli str. 2)
Zakres przedmiotowy kontroli	Zapewnienie właściwego odbioru i zagospodarowania wytwarzanych na terenie gminy odpadów komunalnych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2016 r. do dnia zakończenia kontroli z wykorzystaniem dowodów powstałych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Środowiska
Kontrolerzy	Waldemar Brodziuk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KSI/30/2020 z 28 maja 2020 r. (akta kontroli str. 1)

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200 dalej: ustawa o NIK.

I. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

MZO Pruszków zapewnił odbiór i zagospodarowanie wytwarzanych odpadów komunalnych. Posiadał aktualne wpisy do rejestru *Bazy danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami* (dalej: BDO) i rejestru działalności regulowanej prowadzonego przez gminy. Zgodnie z art. 9d ust. 1 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach³ (dalej: ucpg) Spółka, jako podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości spełniała, wymagania w zakresie posiadania wyposażenia umożliwiającego odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz zapewnienia jego odpowiedniego stanu technicznego, utrzymania odpowiedniego stanu sanitarnego pojazdów i urządzeń do odbierania odpadów komunalnych, wyposażenia pojazdów do odbierania odpadów komunalnych, odpowiedniego usytuowania i wyposażenia bazy magazynowo-transportowej.

Spółka prowadziła *Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych* (dalej: PSZOK) dla którego posiadała prawomocne zezwolenie i wpis do rejestru BDO, jako zbierający odpady. Odpady w PSZOK-u, szczególnie odpady niebezpieczne, zbierane były w sposób zabezpieczający zdrowie ludzi i środowiska, a także w sposób umożliwiający dalsze ich przetworzenie (osobno poszczególne frakcje materiałowe). Wizyjny system kontroli miejsc magazynowania i składowania odpadów był prowadzony zgodnie z art. 25 ust. 6d ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach⁴ (dalej: uod) przy użyciu urządzeń technicznych zapewniających przez całą dobę zapis obrazu i identyfikację osób przebywających w tym miejscu. Spółka jako zarządzający składowiskiem posiadała charakterystyki składowanych odpadów oraz wyniki tekstów zgodności. W zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi Spółka przekazywała gminom, w terminie informację o odpadach, które poddane zostały procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub odzysku innymi metodami.

W kontrolowanej działalności stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- MZO Pruszków przekazał do uzgodnienia Komendantowi Powiatowemu Państwowej Straży Pożarnej operat przeciwpożarowy, wymagany przy składaniu wniosku o wydanie pozwolenia zintegrowanego zgodnie z art. 184 ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁵ (dalej: Poś), w którym proponowana instalacja przeciwpożarowa nie mogła zostać zamontowana z przyczyn technicznych. Przyczyniło się to do wydłużenia o 15 miesięcy okresu uzyskania pozwolenia zintegrowanego, na skutek czego do dnia zakończenia kontroli NIK przetwarzanie w instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów komunalnych pochodzących z selektywnego zbierania odpadów odbywało się bez prawomocnego pozwolenia zintegrowanego, wymaganego zgodnie z art. 201 Poś⁶;
- błędnie wypełniono cztery z 20 losowo wybranych Kart Ewidencji Odpadów (dalej: KEO), w tym w trzech przypadkach wskazując zarówno masę odpadów odebranych jak i przyjętych, co nie pozwalało odróżnić czy odpady zostały odebrane z terenu nieruchomości, czy przyjęte do PSZOKU-u;

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2019 r. poz. 2010, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 797, ze zm.

⁵ Obowiązek wprowadzony ustawą z dnia 20 lipca 2018 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r. poz. 1592, ze zm.).

⁶ Dz. U. z 2020 r. poz. 1219.

- do PSZOK-u przyjmowano odpady pochodzące od podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, co było niezgodne z ust. 1 w części IV. zezwolenia Starosty Pruszkowskiego nr 840/2014 z 27 października 2014 r. na zbieranie odpadów, wskazującym że w PSZOK-u przyjmowane są odpady komunalne oraz inne odpady z gospodarstw domowych. Stwierdzono ponadto, że siedem z ośmiu losowo wybranych Kart Przekazania Odpadów (dalej: KPO) dla przyjętych odpadów, wystawione zostało przez pracownika PSZOK-u co było niezgodne z art. 69 ust. 1 uod, wskazującym, że KPO powinny być sporządzane przez posiadacza odpadów, który je przekazuje. Jednocześnie w dokumentach Spółki znajdowała się tylko jedna KPO podpisana przez posiadacza przekazującego odpad. Pozostałe siedem KPO po wysłaniu przez Spółkę do podpisania przez posiadacza odpadów nie zostały odesłane do MZO Pruszków;
- nierzetelnie sporządzono *Zbiornicze zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów* za lata 2016, 2017, 2018 i 2019 wskazując wartości inne niż określone w decyzjach Starosty Pruszkowskiego w sprawie zezwolenia na przetwarzanie odpadów, takie jak: roczną ilość odpadów dopuszczonych do odzysku lub unieszkodliwiania, projektowaną moc przerobową, masę przetwarzanych odpadów;
- w latach 2019 i 2020 z terenu Miasta Pruszków i Gminy Piastów Spółka przy odbiorze odpadów selektywnie zebranych z terenu nieruchomości zamieszkałych mieszała odpady poprzez ich zbieranie do jednej komory smieciarki, co było niezgodnie z art. 9e ust. 2 ucpg zakazującym mieszania ze sobą różnych rodzajów selektywnie zebranych odpadów komunalnych;
- miesięczne sprawozdania dla Miasta Pruszków i Gminy Błonie pn. *Informacja o ilości odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Pruszków* za miesiąc maj: w 2017 r., w 2018 r. i w 2019 r. oraz *Informacja o ilości odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Błonie* za miesiąc maj 2019 r. nie zawierały informacji wymaganych postanowieniami zawartych umów na *Świadczenie usług związanych z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenów nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy oraz ich zagospodarowanie*, takich jak rodzaj i ilość odebranych odpadów selektywnie zebranych w systemie indywidualnym i zbiorowym oraz informacji o masie wytworzonych i poddanych składowaniu pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych.

II. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

OBSZAR	Zapewnienie warunków dla właściwego odbioru i zagospodarowania wytwarzanych odpadów komunalnych oraz sprawowanie skutecznego nadzoru nad rynkiem odpadów komunalnych
Opis stanu faktycznego	<p>W latach 2016-2020 (do dnia zakończenia kontroli) MZO Pruszków prowadził działalność w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – odbiór odpadów komunalnych (zmieszanych i selektywnie zbieranych) od właścicieli nieruchomości zamieszkałych, na podstawie zawartych umów z gminami, odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych na podstawie zawartych umów cywilnoprawnych, – eksploatację instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych: (mechaniczno-biologicznego przetwarzania, kompostowania odpadów zielonych, składowisko

odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, produkcja paliwa alternatywnego z pozostałości po sortowaniu odpadów komunalnych),

– prowadzenie PSZOK.

Uchwałą Nr 205/14 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 6 października 2014 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wykonania Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Mazowsza na lata 2012-2017 z uwzględnieniem lat 2018-2023⁷ instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych w Pruszkowie była wskazana jako *Regionalna instalacja do przetwarzania odpadów komunalnych* (dalej: RIPOK). Natomiast w uchwale nr 210/16 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie wykonania Planu gospodarki odpadami dla województwa mazowieckiego 2022⁸ instalacja do przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych (dalej: MBP) miała status instalacji zastępczej do obsługi regionu centralnego gospodarki odpadami komunalnymi. Do dnia zakończenia kontroli, tj. do 7 sierpnia 2020 r. w instalacji prowadzono przetwarzanie odpadów bez wymaganego pozwolenia zintegrowanego, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 2126-2140)

Spółka w zakresie prowadzonej działalności gospodarowania odpadami posiadała następujące zezwolenia:

- 1) decyzja Starosty Pruszkowskiego Nr 668/2013 z dnia 28 października 2013 r. na przetwarzanie odpadów innych niż niebezpieczne⁹;
- 2) decyzja Starosty Pruszkowskiego Nr 488/2014 z dnia 4 lipca 2014 r. na wytwarzanie odpadów w związku z eksploatacją instalacji znajdujących się na terenie zakładu z okresem ważności do 3 lipca 2024 r.;
- 3) decyzja Starosty Pruszkowskiego Nr 608/2013 z dnia 30 września 2013 r., na zbieranie odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne, ważna do 29 września 2023 r.;
- 4) decyzja Starosty Pruszkowskiego Nr 840/2014 w sprawie zezwolenia na zbieranie odpadów, z okresem ważności do 26 października 2024 r.;
- 5) decyzja Wojewody Mazowieckiego znak: WŚR.I.KB/6640/19/07 z dnia 28 czerwca 2007 r. zmieniona decyzją Marszałka Województwa Mazowieckiego Nr 57/10/PZ z dnia 11 czerwca 2010 r. udzielającą pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do składowania odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, o zdolności przyjmowania ponad 10 ton odpadów na dobę lub o całkowitej pojemności ponad 25 000 ton, zlokalizowanej w Pruszkowie Gąsinie („Góra Żbikowska”).

(akta kontroli str. 63-113)

Wniosek o wydanie pozwolenia zintegrowanego dla instalacji MBP został złożony do Marszałka Województwa Mazowieckiego 4 września 2014 r. Marszałek Województwa Mazowieckiego decyzją z 19 sierpnia 2016 r. Nr 111/16/PZ.Z udzielił MZO w Pruszkowie pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do kombinacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów o zdolności przetwarzania ponad 75 ton na dobę, z wykorzystaniem obróbki biologicznej.

⁷ Dz. Urz. Woj. Maz. z 2014 r. poz. 9500.

⁸ Dz. Urz. Woj. Maz. z 2016 r. poz. 11753.

⁹ Zmieniona decyzjami Starosty Pruszkowskiego: Nr 255/2014 z dnia 7 maja 2014 r., Nr 395/2014 z dnia 29 maja 2014 r., Nr 816/2015 z dnia 4 grudnia 2015 r. i Nr 520/2017 z dnia 8 listopada 2017 r.

Minister Środowiska decyzją z dnia 8 grudnia 2016 r. uchylił ww. decyzję i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji.

Pismem z 17 stycznia 2017 r., Marszałek Województwa Mazowieckiego wezwał MZO w Pruszkowie do złożenia wyjaśnień niezbędnych do rozpatrzenia wniosku o zmianę pozwolenia zintegrowanego. MZO w Pruszkowie pismem z 2 lutego 2017 r., uzupełnionym pismem z 22 lutego 2017 r., przedłożył wyjaśnienia w sprawie. Marszałek Województwa Mazowieckiego decyzją z dnia 27 marca 2018 r., udzielił pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji do kombinacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów o zdolności przetwarzania ponad 75 ton na dobę, z wykorzystaniem obróbki biologicznej. Minister Środowiska decyzją z 30 lipca 2018 r., uchylił ww. decyzję Marszałka Województwa Mazowieckiego i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez organ pierwszej instancji. Pismem z 20 sierpnia 2018 r. MZO w Pruszkowie wniosło sprzeciw od ww. decyzji Ministra Środowiska. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie wyrokiem¹⁰ z 29 października 2018 r., uchylił zaskarżoną decyzję Ministra Środowiska. Minister Środowiska decyzją z 21 grudnia 2018 r. uchylił decyzję Marszałka Województwa Mazowieckiego z 27 marca 2018 r. i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. MZO Pruszków 14 stycznia 2019 r. złożył sprzeciw do WSA, który wyrokiem z 12 marca 2019 r. oddalił sprzeciw. Spółka 7 czerwca 2019 r. złożyła skargę kasacyjną do NSA, który wyrokiem z 2 października 2019 r. oddalił skargę kasacyjną.

Równolegle do toczącego się postępowania o wydanie pozwolenia zintegrowanego, w związku z wejściem w życie przepisów art. 184 ust. 4 pkt 5 Poś, Spółka opracowała operat przeciwpożarowy, na podstawie którego postanowieniem z 15 kwietnia 2019 r. Komendant Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej wyraził zgodę MZO Pruszków na zastosowanie warunków ochrony przeciwpożarowej, zawartych w operacie przeciwpożarowym. Ze względu jednak na to, że zaprojektowana w operacie przeciwpożarowym instalacja tryskaczowa nie była możliwa technicznie do wykonania, wystąpiła konieczność opracowania nowego projektu instalacji przeciwpożarowej w postaci trzech działek wodno-pianowych oraz systemu detekcji w oparciu o kamery termowizyjne. Dokumentację techniczną instalacji działek wodno-pianowych opracowano 30 kwietnia 2020 r. i MZO Pruszków złożyło ww. dokumentację do Wojewódzkiego Komendanta Państwowej Straży Pożarnej celem uzgodnienia rozwiązania zamiennego w zakresie zmiany instalacji tryskaczowej na działka wodno-pianowe.

W związku z wezwaniem Marszałka Województwa Mazowieckiego z 27 kwietnia 2020 r. do złożenia wyjaśnień niezbędnych do rozpatrzenia wniosku o wydanie pozwolenia zintegrowanego, MZO Pruszków pismem z 3 czerwca 2020 r. wystąpił z wnioskiem o zawieszenie postępowania na okres uzyskania m.in. niezbędnych uzgodnień wydawanych przez Państwową Straż Pożarną. Postanowieniem z 24 czerwca 2020 r. Marszałek Województwa Mazowieckiego zawiesił prowadzone postępowanie. Do dnia zakończenia kontroli uzgodnienia nie otrzymano od Wojewódzkiego Komendanta Państwowej Straży Pożarnej.

(akta kontroli str. 1096-1099, 1147-1157, 2126-2140)

Zgodnie z art. 9c ust.1 ucpg Spółka jako podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości posiadała wpis do rejestru w gminach, na terenie których odbierała odpady komunalne. Ponadto posiadała wpis do rejestru BDO – 000003828. W BDO dane wpisane do rejestru podmiotów były zgodne

¹⁰ Sygn. akt IV SA/Wa 2505/18.

z prowadzoną przez Spółkę działalnością, Spółka posługiwała się numerem rejestrowym na dokumentach ewidencji odpadów.

(akta kontroli str. 195-196, 199-215, 223-225, 262-269, 287-292, 303-319)

Odbierane odpady komunalne od właścicieli nieruchomości były przetwarzane w prowadzonych przez Spółkę instalacjach. W okresie objętym kontrolą Spółka posiadała zawarte umowy na odbiór odpadów komunalnych z następującymi gminami:

- Miastem Pruszków – trzy umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych¹¹, w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 30 kwietnia 2017 r., od 1 maja 2017 r. do 30 kwietnia 2020 r. i od 1 czerwca 2020 r. do 31 maja 2021 r.;
- Gminą Raszyn – dwie umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych¹², w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2019 r. oraz od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2020 r.;
- Gminą Błonie – trzy umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych¹³, w okresie od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2017 r., przedłużona do 30 września 2017 r., od 2 października 2017 r. do 30 września 2019 r. oraz od 3 października 2019 r. do 31 grudnia 2020 r.;
- Gminą Piastów – trzy umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych¹⁴, w okresie od 1 lipca 2016 r. do 30 czerwca 2019 r., od 1 lipca 2019 r. do 30 czerwca 2020 r. i od 1 lipca 2020 r. do 30 czerwca 2021 r.;
- Gminą Jaktorów – umowa na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych¹⁵, w okresie od 1 lipca 2015 r. do 30 czerwca 2017 r.;
- Gminą Ożarów Mazowiecki – dwie umowy na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych¹⁶, w okresie od 1 lipca 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. oraz od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2020 r.

(akta kontroli str. 862-1074, 1780, 2126-2140)

Na terenie gmin obsługiwanych przez Spółkę w latach 2016-2018 prowadzono selektywne zbieranie odpadów z podziałem na frakcję suchą i mokrą, szkło oraz odpady zielone pochodzące z pielęgnacji terenów zielonych, krzewów i drzew. Frakcję suchą stanowiły odpady papieru i kartonu, tworzyw sztucznych, metali nadających się do wykorzystania (odzysku, w tym recyklingu). Frakcję mokrą stanowiły wszystkie pozostałe odpady wytwarzane w gospodarstwie domowym łącznie z odpadami biodegradowalnymi kuchennymi.

¹¹ Umowa z dnia 18 grudnia 2015 r. znak: OSO/4/2016 r., umowa z dnia 24 kwietnia 2017 r. znak: OSO/48/2017 r., umowa z dnia 19 maja 2020 r. znak: WOS/57/2020.

¹² Umowa z dnia 4 listopada 2015 r. znak: OŚGK/66/2015, umowa z dnia 29 listopada 2019 r. znak: OŚGK/91/2019.

¹³ Umowa z dnia 17 czerwca 2015 r. znak: 160.272.2015, umowa z dnia 2 października 2017 r. znak: 220.272.2017, umowa z dnia 25 września 2019 r. znak: 232.272.2019.

¹⁴ Umowa z dnia 12 kwietnia 2016 r. znak: ZP.272.01.2016, umowa z dnia 10 lipca 2019 r. znak: ZP.272.17.2019, umowa z dnia 23 czerwca 2020 r. znak: ZP.272.4.6.2019.

¹⁵ Umowa z dnia 25 czerwca 2015 r. znak: 3400/135/2015.

¹⁶ Umowa z dnia 22 maja 2019 r. znak: RZP.272.4.6.2019, umowa z dnia 30 grudnia 2019 r. znak: RZP.272.45.34.2019.

Odpady odbierane były od właścicieli nieruchomości w następujący sposób:

- sucha frakcja i szkło odbierane były transportem specjalistycznym – śmieciarki dwukomorowe zapewniające nie mieszanie się odbieranych odpadów. Sucha frakcja przetwarzana była w sortowni MBP, wydzielone frakcje odpadów przekazywane były do odzysku w tym do recyklingu firmom zewnętrznym posiadającym stosowne zezwolenia na przetwarzanie poszczególnych rodzajów odpadów. Szkło po usunięciu zanieczyszczeń było przekazywane do recyklingu;
- frakcja mokra – zmieszane odpady komunalne w skład, których wchodziły odpady biodegradowalne typu obierki, skórki po owocach zanieczyszczone odpady papieru, tworzyw sztucznych.

Zbieranie, odbiór i przetwarzanie odpadów selektywnie zbieranych u źródła było prowadzone w zależności od rodzaju nieruchomości:

- dla zabudowy jednorodzinnej system workowy:
 - a) worek niebieski z napisem „Papier” do zbierania odpadów z papieru, w tym tektury, odpady opakowaniowe z papieru i tektury,
 - b) worek żółty z napisem „Metale i tworzywo sztuczne” do zbierania odpadów z metali w tym odpadów opakowaniowych z metali, odpadów z tworzyw sztucznych, w tym odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych,
 - c) worek zielony z napisem „Szkło” do zbierania odpadów ze szkła, w tym odpadów opakowaniowych ze szkła,
 - d) worek brązowy z napisem „Bio” do zbierania odpadów ulegających biodegradacji.
- dla zabudowy wielorodzinnej system pojemnikowy:
 - a) pojemnik niebieski z napisem „Papier” do zbierania odpadów z papieru, w tym tektury, odpady opakowaniowe z papieru i tektury,
 - b) pojemnik żółty z napisem „Metale i tworzywo sztuczne” do zbierania odpadów z metali, w tym odpadów opakowaniowych z metali, odpadów z tworzyw sztucznych, w tym odpadów opakowaniowych z tworzyw sztucznych,
 - c) pojemnik zielony z napisem „Szkło” do zbierania odpadów ze szkła, w tym odpadów opakowaniowych ze szkła,
 - d) pojemnik brązowy z napisem „Bio” do zbierania odpadów ulegających biodegradacji.

W części mechanicznej MBP poszczególne frakcje były przetwarzane odrębnie w procesie sortowania i doczyszczania, tzn.:

- a) zmieszane odpady komunalne,
- b) papier,
- c) metale i tworzywa sztuczne,
- d) szkło.

(akta kontroli str. 1652-1706, 2126-2140)

Jak wyjaśniła Dyrektor Działu Ochrony Środowiska: w latach 2016-2019 ówczesne przepisy dopuszczały selektywne zbieranie odpadów u źródła ich wytworzenia w formie suchej frakcji (w jednym worku/pojemniku-odpady z papieru i kartonu, tworzyw sztucznych, metali), dlatego też w celu określania ilości poszczególnych

rodzajów odpadów zawartych w worku, Spółka przeprowadziła analizę w sposób następujący: Uwzględniając pory roku, to jest średnio 1 raz na kwartał, pracownik losowo wybrał kilkanaście worków (15), które zważył i rozsortował na poszczególne frakcje. Zidentyfikowane frakcje odpadów zostały zważone. Znając całkowitą masę odpadów w wybranych worków oraz masę poszczególnych frakcji, obliczono zawartość % poszczególnych frakcji w wybranej losowo masie odebranych odpadów. Ze względu na to, że teren obsługiwany jest powtarzalny (ci sami mieszkańcy) przyjęto, że w następnych partiach odbieranych odpadów zawartość poszczególnych frakcji jest bardzo podobna, dlatego też skład ilościowy i jakościowy jest określany na podstawie obliczonej % zawartości poszczególnych frakcji. Nasze wieloletnie doświadczenie pokazuje, że skład jakościowy frakcji suchej dla danego terenu nie ulegał większym zmianom natomiast zaobserwowano zwiększenie frakcji tworzyw sztucznych w okresach letnich. Dla umów zawartych w 2019 r. i później odpady są selektywnie zbierane z podziałem na poszczególne frakcje (tworzywo sztuczne+metal, odpady papieru i kartonu, szkło), które w sortowni są przetwarzane odrębnie i na tej podstawie określana jest ilość tworzyw sztucznych i metali.

(akta kontroli str. 2089-2091)

W latach 2016-2018 frakcje papieru i plastiku zbierano łącznie oraz odrębnie szkło. Od 2019 r. we wszystkich gminach za wyjątkiem Gminy Raszyn, frakcje papieru, plastiku i szkła zbierano z zastosowaniem specjalistycznego sprzętu do odbioru odpadów segregowanych, tj. samochodu bezpylnego dwukomorowego, który zbierał frakcję papieru do jednej komory i frakcję tworzyw sztucznych do drugiej komory oraz samochodu hakowego, który zbierał szkło. Mieszkańcom gmin Spółka zapewniała worki i pojemniki do selektywnego zbierania odpadów. W toku kontroli ustalono, że w latach 2019 i 2020 z terenu Miasta Pruszków i Gminy Piastów, Spółka odbierała odpady segregowane łącznie, co szczegółowo zostało przedstawione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 579-580)

W okresie objętym kontrolą Spółka, zgodnie z art. 9d ust. 1 ucpg jako podmiot odbierający odpady komunalne, posiadała wyposażenie umożliwiające odbieranie odpadów komunalnych oraz zapewniała jego odpowiedni stan techniczny. Utrzymywano właściwy stan sanitarny pojazdów i urządzeń do odbierania odpadów komunalnych. Pojazdy spełniały wymagania techniczne dotyczące wyposażenia niezbędnego do odbierania odpadów komunalnych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 stycznia 2013 r. w sprawie szczegółowych wymagań w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości¹⁷.

Ponadto zapewniono odpowiednie wyposażenie bazy magazynowo-transportowej. MZO Pruszków dysponowało wewnętrznym warsztatem naprawczym, czterema stanowiskami z kanałami naprawczymi. W warsztacie wykonywano przeglądy pojazdów OT2 oraz naprawy usterek zgłoszonych przez operatorów urządzeń. W przypadku napraw przekraczających możliwości kompetencyjne pracowników Spółki pojazd był kierowany do serwisów zewnętrznych (podwozia i zabudowy). Na terenie bazy magazynowo-transportowej wydzielono miejsce do mycia i dezynfekcji pojazdów z separatorem odcieków.

(akta kontroli str. 396-580)

W okresie objętym kontrolą Spółka dysponowała 65 pojazdami, z czego do odbioru odpadów wykorzystywano: 21 aut bezpylnych – tzw. śmieciarek, cztery śmieciarki bezpylne dwukomorowe, 24 hakowce, sześć aut dostawczych. Pozostałe auta to osobowe, zamiatarki, furgon, laweta, samochód asenizacyjny. W zależności od

¹⁷ Dz. U. z 2013 r. poz. 122.

wielkości gminy wykorzystywano do odbioru zmieszanych odpadów komunalnych od 2 do 5 aut i do odpadów segregowanych od jednego do 27 pojazdów. Środki transportu służące do odbioru odpadów od właścicieli nieruchomości były wyposażone w urządzenia monitoringu bazującego na systemie pozycjonowania satelitarnego, umożliwiające trwałe zapisywanie, przechowywanie i odczytywanie danych o położeniu pojazdu i miejscach postojów oraz czujników zapisujących dane o miejscach wyładunku.

(akta kontroli str.)

W toku przeprowadzonych oględzin w dniu 22 lipca 2020 r. w miejscu magazynowania odpadów wizyjny system kontroli był prowadzony zgodnie z przepisami. System składał się z siedmiu kamer stacjonarnych, dostosowujących się automatycznie do panującego oświetlenia. Kamery były zlokalizowane w hali sortowni 4 szt., w wiacie magazynowej paliwa alternatywnego (2 szt.) i w okolicy kompostera (1 szt.). W ramach wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów (zapis obrazu był rejestrowany całą dobę), umożliwiał identyfikację osób przebywających w miejscu zbierania odpadów, był przechowywany miesiąc od daty zapisu, oraz był zabezpieczony przed zniszczeniem lub kradzieżą.

(akta kontroli str. 354)

Spółka dysponowała dokumentami potwierdzającymi prawo dysponowania terenem bazy transportowo-magazynowej w formie użytkowania wieczystego.

(akta kontroli str. 1253-1349)

Ewidencja odpadów przyjmowanych i przetwarzanych w instalacji MBP prowadzona była z zastosowaniem KPO i KEO. Dla ustalenia udziału poszczególnych frakcji materiałowych w odbieranych odpadach w suchej frakcji odpadów (frakcji papieru i frakcji tworzyw sztucznych i metali), jakie odbierano z poszczególnych gmin, Spółka przeprowadzała analizę jakościową i ilościową na podstawie kwartalnie wykonywanych prób.

(akta kontroli str. 2092-2098)

Szczegółowym badaniem objęto losowo wybranych 20 dokumentów, tj. kwitów wagowych, KEO i KPO oraz faktur potwierdzających obrót odpadami, w związku ze świadczeniem usług dla gmin związanych z odbieraniem i zagospodarowaniem, co zostało szczegółowo opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1359-1391, 2060-2065, 2089-2091, 2104-2120)

Spółka w okresie objętym kontrolą zawarła umowy z właścicielami nieruchomości niezamieszkałych odpowiednio: w 2016 r. 226 umów, w 2017 r. – 201 umów, w 2018 r. – 388 umów, w 2019 r. – 417 umów, oraz w 2020 r. – 146 umów. Przy podpisywaniu umów Spółka przedstawiała cennik usług, a na wystawianych fakturach były wyodrębniane koszty.

(akta kontroli str. 578)

Koszty Spółki związane z odbieraniem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości w poszczególnych latach z podziałem na Gminy kształtowały się następująco:

- w 2016 r. – 1 720,1 tys. zł, z tego: Miasto Pruszków – 831,4 tys. zł, Gmina Piastów – 145,3 tys. zł, Gmina Raszyn – 362, 8 tys. zł, Gmina Błonie – 371,6 tys. zł; Gmina Jaktorów – 162,3 tys. zł;

- w 2017 r. – 3 255,4 tys. zł, z tego: Miasto Pruszków – 1 518,8 tys. zł, Gmina Piastów – 537,0 tys. zł, Gmina Raszyn – 622,9 tys. zł, Gmina Błonie – 576,7 tys. zł;
- w 2018 r. – 4 652,1 tys. zł, z tego: Miasto Pruszków – 2 854,9 tys. zł, Gmina Piastów – 520,3 tys. zł, Gmina Raszyn – 641,1 tys. zł, Gmina Błonie – 635,8 tys. zł;
- w 2019 r. – 5 197,6 tys. zł, z tego: Miasto Pruszków – 1 478,0 tys. zł, Gmina Piastów – 1 045,2 tys. zł, Gmina Raszyn – 1 297,0 tys. zł, Gmina Błonie – 1 215,1 tys. zł.

Natomiast w przypadku zawartych umów cywilnoprawnych na odbiór odpadów koszty związane z odbieraniem odpadów przedstawiały się następująco: w 2016 r. – 1 437,7 tys. zł, w 2017 r. – 1 869,7 tys. zł, w 2018 r. – 1 817,5 tys. zł, w 2019 r. – 3 264,1 tys. zł.

Z tytułu przyjęcia i przetwarzania odpadów komunalnych w latach 2016-2019 Spółka odnotowała ujemny wynik finansowy przy odbieraniu odpadów z następujących gmin:

- Miasto Pruszków: za rok 2017 – 77,7 tys. zł, za rok 2018 – 2 008,4 tys. zł, za rok 2019 – 974,7 tys. zł,
- Gmina Raszyn – za rok 2016 – 258,2 tys. zł, za rok 2017 – 1 553, 5 tys. zł, za rok 2018 – 2 029,3 tys. zł, za rok 2019 – 2 893,6 tys. zł,
- Gmina Piastów – za rok 2016 – 60,2, tys. zł, za rok 2017 – 897,5 tys. zł, za rok 2018 – 976,6 tys. zł,
- Gmina Jaktorów – za rok 2016 – 903,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 789-815)

Jak wyjaśnił Dyrektor Finansowy Główny Księgowy: *Powodem strat ponoszonych w segmencie odbioru i przetwarzania odpadów stałych, w tym odpadów komunalnych od mieszkańców gmin w latach 2016-2018 był brak możliwości obciążenia gmin wzrastającymi kosztami odbioru odpadów komunalnych w zależności od ilości odebranych odpadów poszczególnych frakcji, przy jednoczesnej dynamicznie rosnącej cenie za przekazanie pozostałości powstałych w procesie sortowania odpadów przy długim okresie obowiązywania umowy. (...) Dynamicznie rosnące ceny, w tym głównie przekazania odpadów podmiotom zewnętrznym spowodowały, że spółka osiągnęła stratę za pierwszy rok obowiązywania umowy z Gminą Pruszków, gwałtowny wzrost poziomu straty w kolejnym roku utrzymujący się aż do momentu podpisania aneksu do umowy w dniu 27.04.2019 zgodnie, z którym przychody spółki z tytułu realizacji umowy na odbiór odpadów komunalnych od mieszkańców Gminy Pruszków z kwoty 643.921,00 zł miesięcznie zostały podwyższone do kwoty 901.489,40 zł. Z tego powodu strata za rok 2019 była niższa od straty poniesionej w roku poprzednim. Wpływ na wysokość straty w kolejnych latach miała również rosnąca ilość i zmienna morfologia odpadów odbieranych od mieszkańców gmin. Przy konstrukcji umów zawieranych w latach 2017-2019 i kalkulacji ceny ofertowej była brana pod uwagę ilość odbieranych odpadów w latach poprzednich i wzrost ich ilości nie miał wpływu na uzyskiwany przez MZO przychód.*

Przy kalkulacji ceny zakładano prawdopodobnie wysoki stopień segregacji odpadów tymczasem swego rodzaju anonimowość i „odpowiedzialność zbiorowa” spowodowała, że powstałe w zabudowie wielorodzinnej odpady komunalne, pomimo deklaracji jej mieszkańców o segregowaniu odpadów, w zdecydowanej większości należały do zmieszanych (niesegregowanych) odpadów komunalnych, których

proces przetworzenia jest dużo droższy niż selektywnie zbieranych odpadów komunalnych. Strata powstała z tytułu przyjęcia i przetwarzania odpadów komunalnych w działalności komercyjnej w roku 2016 mogła być spowodowana brakiem aktualizacji umów w zakresie ceny odbieranych odpadów, jednak mogły wpłynąć na to również inne czynniki, trudne do określenia w chwili obecnej. Jednoznaczne określenie powodu tego stanu jest zatem obecnie niemożliwe.

(akta kontroli str. 786-788)

W okresie objętym kontrolą prowadzony przez MZO Pruszków PSZOK obsługiwał: latach 2016-2019 Miasto Pruszków oraz Gminę Raszyn, a w 2020 r. tylko Miasto Pruszków.

Ilość mieszkańców przypadających na PSZOK w 2019 r. wynosiła 61 784 mieszkańców w Mieście Pruszków i 21 703 mieszkańców w Gminie Raszyn. Ponadto na terenie PSZOK-u zbierane były odpady od podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, zobowiązanych do prowadzenia ewidencji odpadów, co szczegółowo zostało przedstawione w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 382-384)

Jak wyjaśniła Dyrektor Biura Ochrony Środowiska: (...) zgodnie z Umową Nr OŚGK/75/2015 zawartą w dniu 31 grudnia 2015 r. na obsługę Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, mieszkańcy Gminy Raszyn mogli dostarczać odpadu komunalne od wtorku do soboty. Dni obsługi mieszkańców były niezmiennie w latach 2016-2019. Zgodnie z Umowami OSO/48/2017 z dnia 28.04.2017 r. i WOS/57/2020 z dnia 19.05.2020 r. mieszkańcy Gminy Pruszków mogą dostarczać odpadu komunalne trzy dni w tygodniu (...) czwartek, piątek, sobota.

(akta kontroli str. 2126-2140)

Operator Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych weryfikował, czy osoby dostarczające odpady do PSZOK są mieszkańcami Gminy Pruszków na podstawie umowy najmu, dowodu osobistego, potwierdzenia dokonywania opłat za odbiór odpadów komunalnych, karty mieszkańca.

Dla Gminy Raszyn, w latach 2016-2019: ograniczenia dotyczyły odpadów budowlanych i rozbiórkowych w ilości powyżej 750 kg na rok z gospodarstwa domowego.

Natomiast dla Miasta Pruszków, ograniczenia dotyczyły ilości przyjmowanych od mieszkańców Pruszkowa odpadów budowlanych i remontowych – powyżej 1 000 kg na rok z gospodarstwa domowego oraz zużytych opon (opony pojazdów osobowych do 8 szt. na rok z gospodarstwa domowego).

(akta kontroli str. 382-384)

Na podstawie przeprowadzonych oględzin ustalono, że w PSZOK-u poszczególne odpady zbierano w podziale na ich rodzaje do oznakowanych kontenerów, i tak:

- do dwóch kontenerów typu morskiego, zbierano odpady o kodach¹⁸: 08 03 17, 08 03 18, 16 02 11*, 16 02 13*, 16 02 14, 16 02 15*, 16 02 16, 16 06 04, 16 06 05, 16 80 01, 17 04 11, 20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 33*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36;
- 06 04 04*, 13 02 05*, 13 02 06*, 15 01 10*, 15 01 11*, 15 02 02*, 15 02 03, 16 01 07*, 16 01 13*, 20 01 13*, 20 01 14*, 20 01 15*, 20 01 17*, 20 01 19*, 20 01 25,

¹⁸ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 r. poz. 10).

20 01 36*, 20 01 27, 20 01 28, 20 01 29*, 20 01 30, 20 01 31, 20 01 32, 20 01 37*, 20 01 80;

- do 18 kontenerów (trzy kontenery o pojemności 5m³ i 15 kontenerów o pojemności 7 m³) zbierano odpady o kodach: 20 01 40, 17 01 07, 17 01 01, 17 01 02, 17 01 03, 20 01 08, 20 02 01, 20 03 07, 07 02 13, 17 02 03, 20 01 39, 20 01 01, 15 01 01, 15 01 06, 20 01 38, 17 02 01, 20 02 02, 16 01 03;
- do dwóch zamykanych kontenerów zbierano odpady o kodach: 15 01 01, 20 01 01;
- do 15 pojemników zamykanych o pojemności 1,1 m³ zbierano odpady o kodach: 15 01 02, 15 01 02, 20 01 10, 20 01 11, 15 01 07, 20 01 02, 15 01 09, 17 02 02, 07 02 80, 20 01 99, 20 03 99, 20 02 03, 15 01 04, 15 01 05, 15 01 03.

Zebrałe odpady o kodach: 03 01 01, 03 03 01, 07 02 13, 07 02 80, 10 01 01, 15 01 01, 15 01 02, 15 01 04, 15 01 07, 16 01 19, 17 01 01, 17 01 07, 17 02 03, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 10, 20 01 11, 20 01 38, 20 01 39, 20 01 40, 20 02 01, 20 03 07 były przetwarzane w instalacjach prowadzonych przez MZO Pruszków. Pozostałe odpady zebrane na terenie PSZOK-u były przekazywane do prowadzących działalność w zakresie zbierania odpadów w celu ich mechanicznego przetworzenia.

(akta kontroli str. 384-395)

Na terenie PSZOK-u był zainstalowany wizyjny systemem kontroli miejsc magazynowania odpadów. W skład monitoringu wizyjnego wchodziły dwie kamery:

- CH1 – widok na bramę wjazdową i pomieszczenie socjalne,
- CH2 – widok na teren PSZOK-u od strony bramy wyjazdowej w kierunku bramy wjazdowej.

Kamery pokazywały zapis obrazu w czasie rzeczywistym na monitorze komputerowym w pomieszczeniu ochrony. System zapewniał zapis obrazu przez całą dobę. Obraz wizyjnego systemu kontroli miejsc magazynowania odpadów przechowywany był przez min. 30 dni od daty dokonania zapisu, w miejscu niedostępnym dla osób nieupoważnionych oraz w sposób zapobiegający jego utratę.

(akta kontroli str. 2056-2059)

W okresie objętym kontrolą w instalacji mechaniczno-biologicznej przetwarzano odpady odbierane przez MZO Pruszków, jak również dostarczane przez firmy zewnętrzne (41 podmiotów zewnętrznych). W badanym okresie przetwarzano odpady o kodach: 20 03 01, 15 01 01, 15 01 02, 15 01 03, 15 01 04, 15 01 05, 15 01 06, 15 01 07, 15 01 09, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 01 99, 20 03 07. Masa przetworzonych odpadów w poszczególnych latach wyniosła: w 2016 r. – 60 977,570 Mg, w 2017 r. – 64 129,260 Mg, w 2018 r. – 59 446,267 Mg, w 2019 r. – 56 641,643 Mg, w 2020 r. (do 30 czerwca 2020 r.) – 25 405,744 Mg.

W instalacji do kompostowania odpadów zielonych przetwarzano odpady o kodach: 20 02 01, 20 03 02, 02 02 03, 02 03 04. Masa przetworzonych odpadów w poszczególnych latach wyniosła: w 2016 r. – 3 997,678 Mg, w 2017 r. – 3 044,630 Mg, w 2018 r. – 3 037,234 Mg, w 2019 r. – 3 043,163 Mg, 2020 r. – 713,046 Mg.

W instalacji do produkcji paliwa alternatywnego przetwarzano następujące odpady o kodach: 03 01 01, 03 01 05, 03 03 01, 03 03 07, 03 03 08, 15 01 01, 15 01 02, 15 01 03, 15 01 05, 15 01 06, 15 01 09, 07 02 13, 07 02 80, 16 01 03, 16 01 19, 17 02 03, 17 02 01, 19 12 01, 19 12 04, 19 12 08, 19 12 10, 19 12 12, 20 01 10, 20 01 11, 20 01 38, 20 01 39, 20 03 07. Masa przetworzonych odpadów w poszczególnych latach wyniosła: w 2016 r. – 8 779,835 Mg, w 2017 r. –

10 644,245 Mg, w 2018 r. – 6 636,140 Mg, w 2019 r. – 6 981,920 Mg, w 2020 r. – 1 303,540 Mg.

(akta kontroli str.1078-1095, 2126-2140)

W okresie objętym kontrolą przetwarzane były tylko odpady z województwa mazowieckiego. Na terenie bazy magazynowo-transportowej odpady magazynowane były przed przetwarzaniem maksymalnie kilka dni w zależności od ilości odebranych odpadów. Jak wyjaśniła Dyrektor Pionu Ochrony Środowiska: *Na ogół odpady są przetwarzane na bieżąco. Odpady wytworzone przekazywane do odzysku w tym recyklingu i unieszkodliwiania są magazynowane do czasu zebrania partii ekonomicznie uzasadnionej do transportu. Magazynowane są następujące rodzaje odpadów:*

- odpady z tworzyw sztucznych z podgrupy – 15 01,
- odpady z papieru i kartony 15 01 01 i 19 12 01,
- odpady szkła 15 01 07,
- pozostałości po sortowaniu – 19 12 12 przekazywane firmom zewnętrznym do przetworzenia w inny sposób niż składowanie, głównie produkcja paliwa alternatywnego,
- paliwo alternatywne – 19 12 19 przekazywane do cementowni.

W instalacji do produkcji paliwa alternatywnego wytwarzano paliwo alternatywne i odpady kwalifikowane wg. katalogu odpadów jako 19 12 12 inne odpady niż wymienione w 19 12 11. Udział odpadów o kodzie 19 12 12 w produkcji paliwa alternatywnego przedstawiał się następująco w poszczególnych latach objętych kontrolą:

- w 2016 r. – 41,68%,
- w 2017 r. – 76,04%,
- w 2018 r. – 63,97%,
- w 2019 r. – 79,84%,
- w 2020 r. (od 1 stycznia do 31 maja 2020 r.) – 60,48%.

Jak wyjaśniła Dyrektor Pionu Ochrony Środowiska: *W procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych wytwarzane są dwie frakcje odpadów o kodzie 19 12 12. Na sicie o średnicy oczek 0-80 mm wydzielana jest frakcja odpadów biodegradowalnych zawarta w strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych, która następnie jest kierowana do części biologicznej stabilizacji. Proces stabilizacji jest prowadzone przez 10 tygodni do uzyskania parametru A_4 poniżej 10 mgO₂/g suchej masy. W wyniku procesu wytwarzany jest stabilizat o kodzie 19 05 99, który jest przekazywane do dalszego przetwarzania poprzez odzysk/unieszkodliwienie. Druga frakcja odpadów o kodzie 19 12 12, powstająca w procesie mechanicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych jest ostatnią frakcją – pozostałość po sortowaniu, tzw. balast, który najczęściej jest przekazywany do instalacji produkujących paliwo alternatywne.*

(akta kontroli str. 1078-1095, 1225-1228)

Rodzaje wytworzonych odpadów, przekazywane do przetworzenia firmom zewnętrznym:

- do recyklingu – odpady tworzyw sztucznych, papieru, kartonu, szkła i metali,
- do produkcji paliwa alternatywnego – pozostałość po sortowaniu 19 12 12 i odpady palne 19 12 10,
- do cementowni do produkcji klinkieru – paliwo alternatywne,

- na składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne – stabilizat o kodzie 19 05 99.

(akta kontroli str. 1091)

W latach 2016-2020 wytworzono i przekazano do odzysku w tym recyklingu w instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych następujące rodzaje i ilości odpadów:

- 15 01 01 opakowania z papieru i kartonu: w 2016 r. – 1 680,480 Mg, w 2017 r. – 1 974,392 Mg, w 2018 r. – 2 905,990 Mg, w 2019 r. – 3 702,674 Mg, w 2020 r. – 2 046,840 Mg,
- 15 01 02 – opakowania z tworzyw sztucznych: w 2016 r. – 1 845,120 Mg, w 2017 r. – 1 987,405 Mg, w 2018 r. – 1 507,170 Mg, w 2019 r. – 1 612,360 Mg, w 2020 r. – 644,320 Mg,
- 15 01 03 – opakowania z drewna: w 2016 r. – 33,260 Mg, w 2017 r. – 126,460 Mg, w 2018 r. – 103,060 Mg, w 2019 r. – 55,500 Mg, w 2020 r. – 108,060 Mg,
- 15 01 04 – opakowania z metali: w 2016 r. – 822,900 Mg, w 2017 r. – 901,549 Mg, w 2018 r. – 800,930 Mg, w 2019 r. – 573,135 Mg, w 2020 r. – 268,887 Mg,
- 15 01 05 – opakowania wielomateriałowe: w 2016 r. – 62,360 Mg, w 2017 r. – 61,516 Mg, w 2018 r. – 40,040 Mg,
- 15 01 07 – opakowania ze szkła: w 2016 r. – 2 150,640 Mg, w 2017 r. – 2 246,490 Mg, w 2018 r. – 2 006,940 Mg, w 2019 r. – 2 363, 880 Mg, w 2020 r. – 1 391,060 Mg,
- 19 12 01 – Papier i tektura: w 2016 r. – 1 890,750 Mg, w 2017 r. – 1 559,217 Mg, w 2018 r.- 644,900 Mg, w 2019 r. – 65,080 Mg,
- 19 12 10 – odpady palne: w 2016 r. – 1 500,420 Mg, w 2017 r. – 10 000,000 Mg, w 2018 r. – 8 918,670 Mg, w 2019 r. – 4 379,978 Mg, w 2020 r. – 1 001,820 Mg,
- 19 12 12 – pozostałość po sortowaniu: w 2016 r. – 3 659,569 Mg, w 2017 r. – 8 093,960 Mg, w 2018 r. – 4 246,204 Mg, w 2019 r. – 5 574,149 Mg, w 2020 r. – 2 127,680 Mg.

(akta kontroli str. 1095)

W okresie objętym kontrolą MZO Pruszków przyjmował na składowisko następujące rodzaje odpadów: 17 01 01, 17 01 07, 17 05 04, 17 05 06, 20 03 99. Masa dostarczanych odpadów w poszczególnych latach przedstawiała się w sposób następujący: w 2016 r. – 5 655,670 Mg, w 2017 r. – 10 028,880 Mg, w 2018 r. – 3 657,650 Mg, w 2019 r. – 5 359,030 Mg, w 2020 r. – 24 701,230 Mg. W 2019 r. poddano unieszkodliwieniu następujące rodzaje i ilości odpadów: 19 05 99 – 2 932,000 Mg, 19 08 01 – 0,190 Mg, 20 03 99 – 86,750 Mg. Natomiast odzyskowi poddano następujące rodzaje i ilości odpadów: 17 01 01 – 652,590 Mg, 17 01 02 – 42,080 Mg, 17 01 07 – 3 076,350 Mg, 17 05 04 – 5 399,24 Mg, 19 05 03 – 2 151,238 Mg.

(akta kontroli str. 1092-1093)

Jak wyjaśniła Dyrektor Pionu Ochrony Środowiska: *odpady na składowisku zostały wykorzystane do warstwy inertej, do formowania obwałowań, do utwardzania dróg technologicznych na składowisku, do obsypywania skarp składowiska warstwą rekultywacyjną.*

(akta kontroli str. 1225-1228)

Zarządzający składowiskiem posiadał karty charakterystyki i aktualne wyniki testów zgodności dla przyjmowanych odpadów do składowania na składowisku odpadów. Jak wyjaśniła Dyrektor Pionu Ochrony Środowiska: *składowisko jest eksploatowane od lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku. Na zarządzanym przez Spółkę składowisku składowane są tylko odpady po przetworzeniu w instalacjach Miejskiego Zakładu Oczyszczania spełniające kryteria dopuszczenia odpadów do składowania (...). Weryfikacji składowanych odpadów – stanu rzeczywistego z podstawową kartą charakterystyki odpadu dokonuje wizualnie pracownik składowiska. W przypadku stwierdzenia, że dostarczone odpady nie spełniają zapisów dostarczonej wraz z nimi podstawowej karty charakterystyki będzie sporządzany protokół, a odpady zostaną zawrócone do dostarczającego odpady. Skład morfologiczny odpadów jest wykonywany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie składowisk odpadów¹⁹. Dla przedmiotowego składowiska monitoring na zlecenie Spółki prowadzi SGS Polska sp. z o.o.*

(akta kontroli str. 1090-1094, 1100-1112, 1121-1130, 1203-1221)

W okresie objętym kontrolą MZO Pruszków sporządzał sprawozdania w zakresie postępowania z odpadami komunalnymi na podstawie art. 9n ust. 1 i 2, 9na ust. 1 i 2 oraz 9 nb ust. 1 i 2 ucpg. Ponadto na podstawie art. 9oa ust. 1 i 5 pkt 2 ucpg sporządzano informacje o odpadach, które poddane zostały procesowi przygotowania do ponownego użycia, recyklingu lub odzysku innymi metodami lub przekazane zostały w tym celu innemu posiadaczowi odpadów. Szczegółowemu badaniu zostały poddane:

- trzy²⁰ zbiorcze zestawienia danych o rodzajach i ilości odpadów o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów złożonych do Marszałka Województwa Mazowieckiego za lata: 2016, 2017, 2018,
- pięć²¹ sprawozdań prowadzącego Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych złożonych do Prezydenta Miasta Pruszkowa i Wójta Gminy Raszyn za lata 2016, 2017, 2018, 2019.

Szerzej na ten temat w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 816-861, 1158 -1202, 1774-1779)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. MZO Pruszków przekazał do uzgodnienia Komendantowi Powiatowemu Państwowej Straży Pożarnej operat przeciwpożarowy, wymagany przy składaniu wniosku o wydanie pozwolenia zintegrowanego zgodnie z art. 184 ust. 4 pkt 5 Poś. Ze względu jednak na to, że zaprojektowana w operacie przeciwpożarowym dla Hali Sortowni instalacja tryskaczowa nie była możliwa do wykonania wystąpiła konieczność opracowania nowego projektu instalacji zamiennej polegającej na

¹⁹ Dz. U. poz. 523.

²⁰ Zbiorcze zestawienie danych o rodzajach i ilości odpadów o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów za rok 2016, 2017, 2018 skierowane do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego.

²¹ Sprawozdanie prowadzącego Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych za rok 2017 skierowane do Prezydenta Miasta Pruszkowa, Sprawozdanie prowadzącego Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych za rok 2016 skierowane do Wójta Gminy Raszyn, Sprawozdanie prowadzącego Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych za rok 2017 skierowane do Wójta Gminy Raszyn, Sprawozdanie prowadzącego Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych za rok 2019 skierowane do Wójta Gminy Raszyn, Sprawozdanie prowadzącego Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych za rok 2019 skierowane do prezydenta Miasta Pruszkowa.

zamontowaniu trzech działek wodno-pianowych oraz systemu detekcji w oparciu o kamery termowizyjne. Dokumentację techniczną instalacji działek wodno-pianowych opracowano 30 kwietnia 2020 r. MZO Pruszków 22 lipca 2020 r. i złożyło ekspertyzę do Wojewódzkiego Komendanta Państwowej Straży Pożarnej celem uzgodnienia rozwiązania zamiennego w zakresie zmiany instalacji tryskaczowej na działka wodno-pianowe. Przyczyniło się to do wydłużenia o 15 miesięcy okresu uzyskania pozwolenia zintegrowanego, na skutek czego do dnia zakończenia kontroli NIK przetwarzanie w instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów komunalnych pochodzących z selektywnego zbierania odpadów odbywało się bez prawomocnego pozwolenia zintegrowanego, wymaganego art. 201 Poś.

Jak wyjaśniła Dyrektor Działu Ochrony Środowiska: *W trakcie postępowania administracyjnego zmieniono przepisy prawne, które nałożyły opracowanie dodatkowych operatów takich jak operat przeciwpożarowy określający zabezpieczenia przeciw pożarowe. W przypadku naszej instalacji MBP rzeczoznawca opracowujący operat przeciwpożarowy określił jako zabezpieczenie; instalację tryskaczową w części mechanicznej, której nie jesteśmy w stanie zrealizować ze względu na brak możliwości uzyskania pozwolenia budowlanego. Spółka złożyła do Wojewódzkiego Komendanta Straży Pożarnej ekspertyzę w sprawie zatwierdzenia zamiany instalacji tryskaczowej na działka wodne w sortowni. Po otrzymaniu postanowienia Wojewódzkiego Komendanta Straży Pożarnej udzielającego zgody na zamianę instalacji przeciwpożarowych, Spółka wystąpi z nowym operatem przeciwpożarowym (uwzględniającym działka wodne) do Powiatowego Komendanta Straży Pożarnej o jego zatwierdzenie. Natychmiast po uzyskaniu postanowienia Powiatowego Komendanta Straży Pożarnej, zatwierdzającego złożony operat, Spółka prześle go do Organu prowadzącego postępowanie administracyjne wraz z pismem odwołującym zawieszony postępowania na okres uzyskania wymienionych wyżej postanowień.*

(akta kontroli str. 1113-1115, 2066-2067)

Zdaniem NIK nierzetelne opracowanie systemu instalacji tryskaczowej w operacie przeciwpożarowym spowodowało, że z technicznego punktu widzenia niemożliwa była jego realizacja. Tym samym konieczność opracowania nowego projektu instalacji i ponownego uzgodnienia spowodowało nieuzasadnione przedłużenie postępowania.

2. Cztery z 20 losowo wybranych KEO sporządzono błędnie:

- KEO nr 30 z 2017 r. kod odpadu 15 01 07 opakowania ze szkła – w KEO podano zarówno masę odpadów odebranych jak i przyjętych, co nie pozwalało odróżnić czy odpad o kodzie 15 01 07 został odebrany z terenu nieruchomości, czy przyjęty do PSZOK-u;
- KEO nr 77 z 2019 r. kod odpadu 20 02 01 odpady ulegające biodegradacji – w części gospodarowanie odpadami w kolumnie numer karty przekazania odpadu zapisano *komposter i ziemia polska* co było niezgodne niezgodnie z objaśnieniem nr 17 z Załącznika nr 2 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 kwietnia 2019 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów²² wskazującym, że *W przypadku przekazywania do innego miejsca prowadzenia działalności danego posiadacza odpadów należy wskazać to miejsce, podając nazwę województwa, nazwę miejscowości, ulicę, nr domu i lokalu;*

²² Dz. U. poz. 819.

- KEO nr 51 z 2016 r. kod odpadu 10 01 01 żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów – w KEO podano zarówno masę odpadów odebranych jak i przyjętych, co nie pozwala odróżnić czy odpad o kodzie 10 01 01 zostały odebrany z terenu nieruchomości, czy przyjęty do PSZOK. Jednocześnie zaznaczono zbieranie odpadów;
- KEO 54 z 2016 r. kod odpadu 20 01 11 tekstylia – w KEO podano zarówno masę odpadów odebranych jak i przyjętych, co nie pozwala odróżnić czy odpady o kodzie 20 01 11 zostały odebrany z terenu nieruchomości, czy przyjęty do PSZOK. Jednocześnie zaznaczono zbieranie.

(akta kontroli str. 1359-1391)

Jak wyjaśnił Kierownik Pionu Ochrony Środowiska: *Wprowadzona masa w kolumnie „Masa odebranych odpadów komunalnych” była błędnie wypełniana przez osobę sporządzającą Kartę Ewidencji Odpadów. Podczas kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska inspektor przeprowadzający kontrolę zwrócił uwagę na ten fakt, od tego momentu wszystkie Karty Ewidencji Odpadów wypełniane były bez wskazanej kolumny. Odpad o kodzie 15 01 07 zebrany na PSZOK został zagospodarowany w instalacji zarządzanej przez Spółkę. Dlatego też w KEO wypełniono część dotyczącą gospodarowania odpadami. Część Karty Ewidencji Odpadów dotycząca Gospodarowania Odpadami wypełniona została zgodnie z wytycznymi organów kontrolujących Spółkę. W kolumnie „Numer przekazania odpadu” wprowadzono nazwę instalacji, w której przetworzono zebrany w PSZOK odpad o kodzie 20 02 01.*

(akta kontroli str. 2060-2065)

Zdaniem NIK KEO powinny być sporządzane zgodnie z rozporządzeniem w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów.

3. Do PSZOK-u przyjmowano odpady pochodzące od podmiotów prowadzących działalność gospodarczą zobowiązanych do prowadzenia ewidencji odpadów, co było niezgodne z ust. 1 w części IV. zezwolenia Starosty Pruszkowskiego nr 840/2014 z dnia 27 października 2014 r. na zbieranie odpadów wskazującym, że w PSZOK-u przyjmowane są odpady komunalne oraz inne odpady z gospodarstw domowych²³. Jednocześnie na podstawie ośmiu losowo wybranych KPO stwierdzono, że siedem KPO²⁴ wystawionych zostało przez pracownika PSZOK-u co było niezgodne z art. 69 ust. 1 uod, wskazującym, że karty przekazania odpadów powinny być sporządzane przez posiadacza odpadów, który je przekazuje, tym samym przenosząc zgodnie z art. 27 ust. 3 uod odpowiedzialność na posiadacza, który przejmuje odpady do przetworzenia. W tym przypadku przekazującym odpady były podmioty zobowiązane do prowadzenia ewidencji odpadów. Tylko jedna KPO podpisana przez posiadacza przekazującego odpad o numerze 0023PK-F/S/2017 znajduje się w dokumentach Spółki. Pozostałe siedem KPO po wysłaniu przez Spółkę do podpisania przez posiadacza odpadów nie zostały odesłane do MZO Pruszków.

(akta kontroli str. 2060-2065, 2107-2120)

Jak wyjaśnił Kierownik Pionu Ochrony Środowiska: *Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych położony przy ul. Bryły zarządzany jest przez Miejski*

²³ KEO nr 30 z 2017 r. kod odpadu 15 01 07 – opakowania ze szkła, KEO nr 77 z 2019 r. kod odpadu 20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji, KEO nr 85 z 2018 r. kod odpadu 16 01 03 – zużyte opony, KEO nr 7/PKT/1 z 2016 r. kod odpadu 20 01 34 – baterie i akumulatory inne niż wymienione w 20 01 31, KEO nr 314 z 2018 r. kod odpadu 200123 – urządzenia zawierające freony, KEO nr 90 z 2019 r. kod odpadu 17 02 02 – szkło.

²⁴ KPO: 0023PK-F/S/2017, 0101PK-F/R/2019, 0054PK-F/R/2018, 0075PK-F/R/2018, 0061PK-F/R/2019, 0033PK-F/S/2017, 0028PK-F/S/2017.

Zakład Oczyszczania w Pruszkowie. Posiada decyzje na zbieranie odpadów. Teren, na którym znajduje się PSZOK został wydzierżawiony od Miasta Pruszkowa. Również wyposażenie PSZOKU w urządzenia niezbędne do gospodarowania odpadami zgodnie z przepisami prawa zostało zakupione z środków własnych Spółki. W związku z posiadaną decyzją na PSZOK do końca 2019 roku na PSZOK przyjmowane były odpłatnie odpady z działalności gospodarczej zgodnie z cennikiem Spółki. Mieszkańcy Pruszkowa obsługiwani byli nieodpłatnie zgodnie z umową na zagospodarowanie odpadów komunalnych zawartą z Gminą. (...) żeby przyjąć odpad musimy mieć wygenerowaną KPO, a firmy przywożące odpad często nie posiadały wiedzy o konieczności sporządzenia takiej karty. W celu umożliwienia przekazania odpadu KPO generowano w systemie ZSI UNISOFT. Po wygenerowaniu KPO karty w dwóch egzemplarzach wysyłane były do posiadacza przekazującego odpad celem ich podpisania i odesłania jednego egzemplarza do MZO Pruszków. (...) Wskazane KPO po wysłaniu z MZO Pruszków do klientów celem ich podpisania nie zostały odesłane do MZO Pruszków. Nie występowaliśmy do firm o odesłanie podpisanej KPO.

(akta kontroli str. 2104-2120)

Zdaniem NIK w art. 3 ust. 2 pkt 6 ucpg zobowiązano gminy do tworzenia PSZOK-u w sposób umożliwiający łatwy dostęp dla wszystkich mieszkańców gminy, które zapewniają przyjmowanie co najmniej odpadów komunalnych. Natomiast art. 6r ust. 2 pkt 2 ucpg wskazuje, że z pobranych opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi gmina pokrywa koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, które obejmują koszty tworzenia i utrzymania punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, co oznacza, że ustawa jedynie przewiduje finansowanie prowadzenia PSZOK-u z opłat pobieranych od mieszkańców, którzy nie są zobowiązani do prowadzenia ewidencji odpadów. Powyższe oznacza, że MZO Pruszków nie mógł przyjmować do PSZOK-u odpadów pochodzących z działalności gospodarczych. Również wydane zezwolenie Starosty Pruszkowskiego nr 840/2014 wskazywało, że w PSZOK-u mogą być przyjmowane odpady komunalne oraz inne odpady pochodzące tylko z gospodarstw domowych.

4. Nierzetelnie sporządzano *Zbiornicze zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów za rok sprawozdawczy 2016, 2017, 2018 i 2019* i tak:

- w sprawozdaniach za 2017 r. i 2018 r. w dziale 4 wskazano dwukrotnie odpad o kodzie 17 03 02 pod pozycją nr 45 i pozycją nr 54,
- w sprawozdaniach za lata 2016, 2017 i 2018 w dziale 7 dotyczącym części biologicznej wskazano roczną ilość odpadów dopuszczonych do odzysku lub unieszkodliwiania na poziomie 26 000 Mg/rok co było niezgodne z decyzją Starosty Pruszkowskiego nr 395/2014 z 29 maja 2014 r. zmieniającą decyzję Starosty Pruszkowskiego nr 668/2013 w sprawie zezwolenia na przetworzenie odpadów innych niż niebezpieczne, określającą na poziomie 18 000 Mg/rok,
- w sprawozdaniu za 2018 r. w dziale 7 dla odpadu o kodzie 15 01 01 wskazano roczną ilość odpadu 4 000 Mg/rok co było niezgodne z decyzją Starosty Pruszkowskiego nr 668/2013 z 28 października 2013 r. w sprawie zezwolenia na przetwarzanie odpadów, określającą na poziomie 2 500 Mg/rok,
- w sprawozdaniu za 2018 r. w dziale 7 dla instalacji do produkcji paliwa alternatywnego wskazano projektowaną moc przerobową 20 000 Mg/rok co było niezgodne z decyzją nr 520/2017 Starosty Pruszkowskiego z 8 listopada 2017 r. zmieniającą decyzję Starosty Pruszkowskiego nr 668/2013 w sprawie zezwolenia

na przetwarzanie odpadów wskazującą, że planowana roczna moc przerobowa wynosi 19 000 Mg/rok,

- w sprawozdaniach za 2017 r. i 2018 r. w dziale 7 Instalacja do produkcji paliwa alternatywnego dla kodu odpadu 19 12 12 wskazano masę przetwarzanych odpadów na poziomie Mg/rok 10 000 co było niezgodne z decyzją 520/2017 Starosty Pruszkowskiego z 8 listopada 2017 r zmieniającą decyzję Starosty Pruszkowskiego nr 668/2013 w sprawie zezwolenia na przetwarzanie odpadów w instalacji do produkcji paliwa alternatywnego, określającą wartość na poziomie 19 000 Mg/rok,
- w sprawozdaniach za 2016 r, 2017 r. i 2018 r. w dziale 7 dotyczącego Instalacji do kompostowania odpadów zielonych dla odpadu o kodzie 20 03 02 podano roczną ilość odpadów dopuszczoną do odzysku lub unieszkodliwiania w ilości 300 Mg/rok co było niezgodne z decyzją Starosty Pruszkowskiego nr 668/2013 w sprawie zezwolenia na przetwarzanie odpadów określającą wartość na poziomie 1 500 Mg/rok.

(akta kontroli str. 63-82,816-861,1562-1563)

Jak wyjaśniła Dyrektor Pionu Ochrony Środowiska: *Omyłkowo wpisano dwukrotnie odpad o kodzie 17 03 02. Dwukrotne wpisanie tego samego odpadu nie powieła ilości zebranych odpadów ponieważ w pozycji 54 wpisano „0 Mg”, a rzeczywistą ilość zebranego odpadów wskazano w pozycji 45. W zbiorczych zestawieniach w dziale VII za rok 2016, 2017 i 2018 dla części biologicznej wskazano moc przerobową instalacji 26 000 Mg/rok, wartość tę określił dostawca technologii. Spółka eksploatując część mechaniczną/sortownię od roku 2005 na podstawie prowadzonych analiz w zakresie ilości przetwarzanych i wytwarzanych w wyniku procesu sortowania odpadów, stwierdziła, że frakcja odpadów biodegradowalnych stanowi ok. 43% strumienia zmieszanych odpadów komunalnych, która powinna być przetwarzana w procesie stabilizacji. Przy projektowaniu części biologicznej przetwarzania frakcji odpadów ulegających biodegradacji, wyodrębnionych ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych, wzięto pod uwagę prowadzone analizy przez Spółkę oraz konieczność przetworzenia całkowitej ilości odpadów biodegradowalnych zawartych w 60 000 Mg zmieszanych odpadów komunalnych. Prowadzone przez Marszałka Województwa Mazowieckiego postępowanie administracyjne w sprawie udzielania pozwolenia zintegrowanego dla instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych także uwzględniła moc przerobową części biologicznej równej 26 000 Mg/rok. Błędy pisarskie w dziale VII zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów za rok sprawozdawczy 2018 r dotyczące instalacji do produkcji paliwa alternatywnego dla kodu 15 01 01 oraz projektowanej mocy przerobowej nie mają znaczenia ponieważ, w roku 2018, w przedmiotowej instalacji odpady o kodzie 15 01 01 nie były przetwarzane, a ilość wytworzonego paliwa alternatywnego nie przekroczyła dopuszczonej decyzją ilości. Błąd pisarski w dziale VII zbiorczego zestawienia danych o rodzajach i ilościach odpadów, dotyczącego instalacji do produkcji paliwa alternatywnego nie powoduje naruszenia warunków posiadanego zezwolenia na przetwarzanie odpadów, ponieważ nie przekracza dopuszczoną decyzją ilość do przetwarzania odpadu o kodzie 19 12 12. Błąd pisarski w dziale VII zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilościach odpadów za lata 2016, 2017 i 2018 dotyczącego instalacji do kompostowania odpadów dla odpadu o kodzie 20 03 02 nie powoduje naruszenia zezwolenia na przetwarzanie odpadów, ponieważ ilość przetwarzanego odpadu w latach 2016-2018 nie przekracza ilości dopuszczonych decyzją.*

(akta kontroli str.1566-1567)

W ocenie NIK roczne sprawozdania powinny być sporządzone zgodnie z załącznikiem nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych o odpadach²⁵ rzetelnie wskazując w sprawozdaniach właściwe wartości określone w decyzjach Starosty Pruszkowskiego w sprawie zezwolenia na przetworzenie odpadów takie jak: roczną ilość odpadów dopuszczonych do odzysku lub unieszkodliwiania, projektowaną moc przerobową, masę przetwarzanych odpadów.

5. W latach 2019 i 2020 z terenu Gminy Piastów i Pruszków odbierano łącznie do jednej komory odpady komunalne selektywnie zbieranych frakcji papieru i tworzyw sztucznych, pomimo zakazu mieszania ze sobą selektywnie zebranych odpadów komunalnych różnych rodzajów, wynikającego z art. 9e ust. 2 ucpg, jak również z zawartych z gminami umów²⁶ na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych. W toku kontroli ustalono, że w latach 2019-2020 z terenu Miasta Pruszków i Gminy Piastów frakcje papieru i tworzyw sztucznych łącznie odebrano w ilości:

- w 2019 r. – 920,980 Mg co stanowiło 27,83% wszystkich odebranych odpadów segregowanych z terenu Miasta Pruszków i Gminy Piastów,
- w 2020 r. – 452,140 Mg co stanowiło 24,49% wszystkich odebranych odpadów segregowanych z terenu Miasta Pruszków i Gminy Piastów.

(akta kontroli str. 743-744,1601-1603, 2083)

Jak wyjaśnił Kierownik Działu Transportu: *łącznie zbieranie obu frakcji do jednej komory wynikało z faktu, że były one niewłaściwie segregowane i nie było możliwości oddzielnego ich zbierania. Samochód o nr. bocznym 2591 realizuje odbiór odpadów segregowanych tylko od Wspólnot Mieszkaniowych oraz z budynków komunalnych. Mieszkańcy Wspólnot i budynków komunalnych nie zawsze we właściwy sposób segregują odpady, zdarza się, że frakcje są nawzajem sobą zanieczyszczone. W związku z powyższym śmieciarka dwukomorowa wystarczyła aby odebrać odpady ze szkła w jednej komorze, a w drugiej zanieczyszczone między sobą odpady z tworzywa i makulatury. Wzajemne zanieczyszczenie frakcjami tworzyw sztucznych i makulatury nie wpływa negatywnie na ilość odzyskanych frakcji nadających się do recyklingu (posiadamy własną instalację). Prowadzimy działania w kierunku odbioru każdej frakcji odpadu oddzielnie. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości niewłaściwej segregacji odpadów w pojemnikach (frakcje papieru i tworzyw sztucznych) MZO Pruszków informowało pracownika Wydziału Ochrony Środowiska z Gminy Piastów o nieprawidłowościach, były to rozmowy stwierdzające takie zdarzenia.*

(akta kontroli str. 1572,1601-1603)

6. W latach 2019 i 2020 MZO Pruszków w 66 przypadkach sporządził protokoły niezgodności odpadu w zakresie niewłaściwej segregacji odpadów przez mieszkańców Gminy Piastów i Miasta Pruszków, co stanowiło odpowiednio: 10% (dla 132 nieruchomości w Mieście Pruszków) i 4% (dla 81 nieruchomości w Gminie Piastów) wszystkich nieruchomości w których prowadzono niewłaściwą segregację.

²⁵ Dz. U. Nr 249, poz. 1674.

²⁶ Umowa nr OSO/48/2017 z dnia 28 kwietnia 2017 r. zawarta z Miastem Pruszków, umowa nr ZP.272.01.2016 z dnia 12 kwietnia 2016 r. oraz nr ZP.272.17.2019 z dnia 10 lipca 2019 r. zawarta z Gminą Piastów.

Zaniechanie informowania Miasta Pruszków i Gminy Piastów o wszystkich przypadkach niewłaściwego segregowania odpadów przez mieszkańców gmin było działaniem nierzetelnym.

(akta kontroli str. 2072-2082, 2103)

Jak wyjaśniła Kierownik Działu Obsługi Klienta: *Kierowca realizujący odbiór odpadów segregowanych z zabudowy wielorodzinnej na bieżącą informował w sposób bezpośredni (telefoniczny) pracownika wydziału ochrony środowiska urzędu miasta Pruszków i Piastów i dodatkowo na ich telefony wysyłał zdjęcia. W tym przypadku innej formy powiadamiania o stwierdzonych nieprawidłowościach nie stosowano. Natomiast w przypadku roku 2020 wprowadzono w MZO Pruszków procedurę postępowania w przypadku stwierdzenia niewłaściwej segregacji odpadów. Sporządzano protokoły niezgodności odpadu i te protokoły posiadam w swoim archiwum i udostępnię je do wglądu. Należy zaznaczyć, że protokoły zostały mailowo przesyłane do Gmin. Nie otrzymywaliśmy informacji zwrotnej od Gmin o sposobie rozpatrzenia nieprawidłowości w zakresie segregacji odpadów.*

(akta kontroli str. 2100-2101, 2103)

W ocenie NIK Spółka w każdym przypadku stwierdzenia niewłaściwej segregacji odpadów przez mieszkańców gmin, powinna była zgłaszać do zamawiającego ten fakt, zgodnie z zapisami zawartych umów dotyczących reklamacji i odpowiedzialności stron umowy.

7. Sporządzono pięć miesięcznych sprawozdań do Gmin niezgodnie z zapisami zawartych umów²⁷ z czego:

- trzy sprawozdania pn. *Informacja o ilości odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Pruszków* za miesiąc maj: 2017 r., 2018 r. i 2019 r., zostały sporządzone niezgodnie z pkt 7.2 lit. b umowy nr OSO/48/2017 z 24 kwietnia 2017 r. zawartej pomiędzy MZO w Pruszkowie a Miastem Pruszków. W przekazanych sprawozdaniach brak było informacji o:
 - rodzaju i ilości odebranych odpadów selektywnie zebranych w systemie indywidualnym,
 - rodzaju i ilości odebranych odpadów selektywnie zebranych w systemie zbiorowym,
 - częstotliwości odbioru poszczególnych zestawów do segregacji.

W umowach określono warunki sporządzania miesięcznych raportów, takich jak m.in. przedstawienie oddzielenie informacji o rodzaju i ilości odpadów selektywnie zebranych z podziałem na system indywidualny i zbiorowy, czego w przedstawionym sprawozdaniu nie uwzględniono, wskazując łączną masę zebranych odpadów w systemie indywidualnym i zbiorowym.

- jedno sprawozdanie pn. *Informacja o ilości odebranych odpadów komunalnych z terenu Miasta Pruszków* za miesiąc maj 2016, zostało sporządzone niezgodnie

²⁷ Umowa nr OSO/48/2017 z dnia 24 kwietnia 2017 r. zawarta w Pruszkowie pomiędzy MZO w Pruszkowie a Miastem Pruszków na świadczenie usług związanych z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenów nieruchomości zamieszkałych na terenie Miasta Pruszkowa oraz ich zagospodarowanie.

Umowa nr OSO/4/2016 z dnia 18 grudnia 2015 r. zawarta w Pruszkowie pomiędzy MZO w Pruszkowie a Miastem Pruszków na świadczenie usług związanych z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenów nieruchomości zamieszkałych na terenie Miasta Pruszkowa oraz ich zagospodarowanie.

Umowa nr 220.272.2017 z dnia 2 października 2017 r. zawarta w Błoniu pomiędzy MZO Pruszków a Gminą Błonie na świadczenie usług związanych z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z terenów nieruchomości zamieszkałych na terenie Gminy Błonie oraz ich zagospodarowanie.

z § 5 pkt 7.2 lit. b umowy nr OSO/4/2016 z 18 grudnia 2015 r. w Pruszkowie pomiędzy MZO w Pruszkowie, a Miastem Pruszków. W przekazanym sprawozdaniu nie przedstawiono informacji o:

- rodzaju i ilości odebranych odpadów selektywnie zebranych w systemie indywidualnym i zbiorowym,
 - częstotliwości odbioru poszczególnych zestawów do segregacji.
- jedno sprawozdanie pn. *Informacji o ilości odebranych odpadów komunalnych z terenu Gminy Błonie* za miesiąc maj 2019 r. nie zawierało informacji o masie wytworzonych i poddanych składowaniu pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych co było niezgodne z § 1 pkt 4 umowy nr 220.272.2017 z 2 października 2017 r. zawartej pomiędzy MZO Pruszków, a Gminą Błonie.

(akta kontroli str. 862-902, 976-983)

Jak wyjaśnił Kierownik Działu Ochrony Środowiska: *Wygenerowany w systemie ZSI UNIFOST raport miesięczny umożliwił przekazanie informacji o ilości odebranych odpadów selektywnie zebranych łącznie z posesji zamieszkałych położonych na terenie Miasta Pruszków. Po przestaniu raportów Spółka nie otrzymała uwag do złożonego sprawozdania. Sprawozdania miesięczne nie posiadały informacji o masie wytworzonych i poddanych składowaniu pozostałości z sortowania i pozostałości z mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych. Informacje te przekazane zostały gminie w półrocznych sprawozdaniach podmiotu odbierającego odpady komunalne od właścicieli nieruchomości.*

Gmina Błonie otrzymywała comiesięczne sprawozdania generowane z programu ZSI UNISOFT. Sprawozdanie posiadało określony wzór z częściową możliwością edycji.

(akta kontroli str. 2092-2093)

W ocenie NIK miesięczne sprawozdania powinny być sporządzane zgodnie z warunkami określonymi w zawartych umowach na świadczenie usług związanych z odbieraniem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych na terenie gminy oraz ich zagospodarowanie z Miastem Pruszków i Gminą Błonie.

III. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

Uwagi Nie sformułowano uwag.

- Wnioski
- 1) niezwłoczne złożenie, po uzyskaniu pozytywnej opinii Wojewódzkiego Komendanta PSP dotyczącej zmiany warunków ochrony przeciwpożarowej, uzupełnienia do wniosku o udzielenie pozwolenia zintegrowanego na prowadzenie instalacji MBP;
 - 2) odbieranie odpadów segregowanych w sposób zgodny z art. 9e ust. 2 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach;
 - 3) zaprzestanie przyjmowania do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych odpadów pochodzących od podmiotów prowadzących działalność gospodarczą;

- 4) wyeliminowanie przypadków sporządzania kart przekazania odpadów, w przypadku przejmowania odpadów od innych posiadaczy odpadów;
- 5) wyeliminowanie przypadków sporządzania kart ewidencji odpadów niezgodnie z art. 70 ust. 1 ustawy o odpadach;
- 6) wyeliminowanie przypadków nierzetelnego sporządzania Zbiorczych zestawień danych o rodzajach i ilościach odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz instalacjach i urządzeniach służących do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów oraz miesięcznych sprawozdań do Gmin;
- 7) informowanie gmin o wszystkich przypadkach nieprawidłowego segregowania odpadów komunalnych.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 3 września 2020 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Środowiska
z up.

Dariusz Bojanowski
p.o. Wicedyrektor

Kontroler
Waldemar Brodziuk
główny specjalista kp.